

TÜM DERSLER

KONU ANLATIMI

“YENİ NESİL SORULARLA ZENGİNLEŞTİRİLMİŞTİR”



- YENİ MÜFREDATA UYGUN
- TAM HÜCRELEME SİSTEMİ
- AKILLI TAHTAYA UYUMLU
- VIDEO ÇÖZÜMLÜ



Testlerdeki kodu okut.
Video çözüme anında ulaş.

Copyright ©

Bu kitabın her hakkı yayınevine aittir.

Hangi amaçla olursa olsun, bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayınlayan yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayınlanması ve depolanması yasaktır.

ISBN : 978-605-06385-3-0



Yayın Koordinatörü

İbrahim POLAT



Dizgi

İlk Önce Yayıncılık Dizgi Birimi



Basım Yeri



Ostim Mahallesi 1207. Sokak 3/C-D Ostim / ANKARA

Tel: (0312) 386 00 26 - 0 850 302 20 90



İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celal?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal...
Hakkıdır, hakk'a tapan, milletimin istiklal!

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
'Medeniyet!' dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma, sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayasızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri 'toprak!' diyerek geçme, tanı:
Düşün altında binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şuheda fışkıracak toprağı sıksan, şuheda!
Canı, cananı, bütün varımı alsın da hüda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden, ilahi, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne namahrem eli.
Bu ezanlar-ki şahadetleri dinin temeli,
Ebedi yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerihamdan, ilahi, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-i mücerred gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arsa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilal!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helal.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlal:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, hakk'a tapan, milletimin istiklal!

Mehmet Âkif ERSOY

GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyen dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaî bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

SUNUŞ

Değerli Öğretmenlerim ve Sevgili Öğrenciler,

Eğitim öğretim sürecinde öğrencilerimiz çeşitli sınavlarla karşılaşmaktadır. Öğrencilerimizin bu süreci başarılı bir şekilde tamamlamalarında onlara destek olmak amacıyla İlk Önce Yayıncılık olarak uzman bir kadroyla çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Yayın çalışmalarımızı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının yayınladığı öğretim programlarına göre hazırlıyoruz. İçeriklerimizi hazırlarken kazanım eksenli çalışıyor, konu anlatımlarında ve sorularda tüm kazanımları işliyoruz. Müfredat değişikliklerini anında takip ederek ve yayınlarımızı sürekli güncelleyerek öğrencilere yayınlarımızı her zaman yeni müfredata göre sunuyoruz.

İlk Önce Yayıncılık olarak yaptığımız ihtiyaç analizleriyle öğrencilerin farklı şekilde oluşan ihtiyaçlarını gidermek için ürün yelpazemizde birbirinden farklı çalışmalara yer veriyoruz. Bu kapsamda “video çözümlü tüm dersler konu anlatımı ve tüm dersler soru bankası” gibi farklı yayınlarla karşınıza çıkıyoruz.

İlk Önce Yayıncılığın size en uygun ürününü seçerek sizler de başarıya emin adımlarla koşabilirsiniz. Başarı dilekleriyle...

Kitabımıza katkıda bulunan  İşleyen Zeka Yayınları'na çok teşekkür ederim.

İbrahim POLAT

Yayın Koordinatörü

İÇİNDEKİLER

TÜRKÇE

1. BÖLÜM

KELİME VE KELİME GRUPLARININ ANLAMI

Gerçek, Mecaz, Terim Anlamalı Kelimeler	14
Kelimeler Arası Anlam İlişkileri	15
Deyimler, Atasözleri, İkilemeler ve Söz Öbekleri	18
Söz Sanatları	21
Test.....	23
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	26

2. BÖLÜM

CÜMLENİN ANLAMI VE YORUMU

Eş ve Yakın Anlamalı Cümleler, Cümle Tamamlama, Cümle Oluşturma.....	27
Cümleler Arası Anlam İlişkileri.....	29
Cümlede Kavramlar ve Duygular.....	30
Cümlede Anlatım	32
Test.....	34
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	37

3. BÖLÜM

PARAGRAFIN ANLAMI VE YORUMU

Paragrafta Anlatım Biçimleri.....	38
Düşünceyi Geliştirme Yolları	40
Paragrafta Yapı	42
Paragrafta Konu - Başlık - Ana Düşünce.....	44
Paragrafta Yardımcı Düşünce	45
Metin Türleri.....	47
5N 1K.....	49
Test 1.....	50
Test 2.....	53
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	56

4. BÖLÜM

GÖRSEL - GRAFİK OKUMA / SÖZEL MANTIK

Görsel-Grafik Okuma.....	57
Sözel Mantık	57
Test.....	61
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	63

5. BÖLÜM

FİİLLER (EYLEMLER)

Fiil Çekim Ekleri.....	64
Fiilde Anlam Kayması.....	67
Fiilin Anlam Özellikleri	68
Fiilin Yapısı	69
Ek Fiil (Ek Eylem)	72
Test 1.....	74
Test 2.....	77
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	79

6. BÖLÜM

ZARFLAR (BELİRTEÇLER)

Zarflar (Belirteçler).....	80
Test.....	84
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	86

7. BÖLÜM

ANLAMA DAYALI ANLATIM BOZUKLUKLARI

Anlama Dayalı Anlatım Bozuklukları	87
Test.....	90
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	92

8. BÖLÜM

YAZIM KURALLARI / NOKTALAMA İŞARETLERİ

Yazım Kuralları	93
Noktalama İşaretleri.....	97
Test.....	102
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	105

MATEMATİK

1. ÜNİTE

TAM SAYILARLA İŞLEMLER

TAM SAYILARLA İŞLEMLER	108
Tam Sayılarla Toplama ve Çıkarma İşlemleri	108
Test 1	110
Tam Sayılarla Çarpma ve Bölme İşlemleri	112
Test 2	116
Üslü Nicelikler	118
Tam Sayılarla İşlem Yapmayı Gerektiren Problemler	120
Test 3	121
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	123

2. ÜNİTE

RASYONEL SAYILAR / RASYONEL SAYILARLA İŞLEMLER

RASYONEL SAYILAR	124
Rasyonel Sayılar ve Sayı Doğrusunda Gösterimi	124
Rasyonel Sayıları Ondalık Gösterimle İfade Etme	125
Devirli Olan ve Olmayan Ondalık Gösterim	125
Test 1	126
RASYONEL SAYILARLA İŞLEMLER	128
Rasyonel Sayıları Sıralama ve Karşılaştırma	128
Test 2	130

Rasyonel Sayılarla Toplama ve Çıkarma İşlemleri	132
Test 3	135
Rasyonel Sayılarla Çarpma ve Bölme İşlemleri	137
Test 4	141
Rasyonel Sayılarla Çok Adımlı İşlemler ve Problemler	143
Test 5	145
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	147

3. ÜNİTE

CEBİRSEL İFADELER / EŞİTLİK VE DENKLEM

CEBİRSEL İFADELER	148
Cebirsel İfadelerle Toplama ve Çıkarma İşlemi	148
Bir Doğal Sayı ile Bir Cebirsel İfadeyi Çarpma	148
Sayı Örüntüleri	149
Test	150
EŞİTLİK VE DENKLEM	152
Eşitliğin Korunumu İlkesi	152
Birinci Dereceden Bir Bilinmeyenli Denklem Kurma	153
Test 2	155
Birinci Dereceden Bir Bilinmeyenli Denklem ve Denklem Kurmayı Gerektiren Problemler	157
Test 3	159
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	161

4. ÜNİTE

ORAN VE ORANTI / YÜZDELER

ORAN VE ORANTI	162
Oran.....	162
Orantı.....	162
Test 1.....	166
Orantı Problemleri	168
Test 2.....	169
YÜZDELER	171
Yüzde Hesapları	171
Test 3.....	174
Yüzde Problemleri	176
Test 4.....	178
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	180

5. ÜNİTE

DOĞRULAR VE AÇILAR / ÇOKGENLER / ÇEMBER VE DAİRE

DOĞRULAR VE AÇILAR	181
Bir Açının Açılırtayı.....	181
Test 1.....	182
Üç Doğrunun Birbirine Göre Durumları	183
İki Paralel Doğrunun Bir Kesenle Yaptığı Açılar	183
Test 2.....	186
ÇOKGENLER	188
Çokgenler	188
Düzgün Çokgenler.....	189
Test 3.....	191

Dörtgenler.....	193
Test 4.....	199
Eşkenar Dörtgen ve Yamuğun Alanı	201
Test 5.....	202
ÇEMBER VE DAİRE	204
Çember ve Çemberde Açılar	204
Test 6.....	207
Çemberin Çevresi.....	209
Dairenin Alanı	209
Test 7.....	211
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	213

İlk Önce Yayıncılık

6. ÜNİTE

VERİ ANALİZİ / CİSİMLERİN FARKLI YÖNLERDEN GÖRÜNÜMLERİ

VERİ ANALİZİ	214
Grafikler	214
Grafikler Arası Dönüşümler	216
Test 1.....	218
Ortalama, Ortanca ve Tepe Değer	220
Test 2.....	223
CİSİMLERİN FARKLI YÖNLERDEN GÖRÜNÜMLERİ	225
Üç Boyutlu Cisimlerin Farklı Görünümünü Çizme	225
Test 3.....	228
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	230

FEN BİLİMLERİ

1. ÜNİTE

GÜNEŞ SİSTEMİ VE ÖTESİ

Uzay Araştırmaları.....	232
Test 1.....	235
Gök Cisimleri.....	237
Test 2.....	240
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım.....	242

2. ÜNİTE

HÜCRE VE BÖLÜNMELE

Hücre.....	243
Test 1.....	248
Mitoz.....	250
Test 2.....	251
Mayoz.....	253
Test 3.....	255
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım.....	257

3. ÜNİTE

KUVVET VE ENERJİ

Kütle ve Ağırlık İlişkisi.....	258
Test 1.....	260
Kuvvet, İş ve Enerji İlişkisi.....	262
Enerji Dönüşümleri.....	263
Test 2.....	264
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım.....	266

4. ÜNİTE

SAF MADDE VE KARIŞIMLAR

Maddenin Tanecikli Yapısı.....	267
Test 1.....	270
Saf Maddeler.....	272
Test 2.....	276
Karışımlar.....	278
Test 3.....	280
Karışımların Ayırıştırılması.....	282
Test 4.....	284
Evsel Atıklar ve Geri Dönüşüm.....	286
Test 5.....	288
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım.....	290

5. ÜNİTE

IŞIĞIN MADDE İLE ETKİLEŞİMİ

Işığın Soğurulması.....	291
Test 1.....	295
Aynalar.....	297
Test 2.....	300
Işığın Kırılması ve Mercekler.....	302
Test 3.....	306
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım.....	308

6. ÜNİTE

CANLILARDA ÜREME, BÜYÜME VE GELİŞME

İnsanlarda Üreme, Büyüme ve Gelişme....	309
Test 1.....	311
Bitki ve Hayvanlarda Üreme, Büyüme ve Gelişme.....	313
Test 2.....	319
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım.....	321

7. ÜNİTE

ELEKTRİK DEVRELERİ

Ampullerin Bağlanma Şekilleri.....	322
Test.....	324
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım.....	326

SOSYAL BİLGİLER

1. ÜNİTE

BİREY VE TOPLUM

İletişim Kurarak Anlaşırız.....	328
Olumlu İletişim, Mutlu Birey ve Toplum	329
Medyanın Hayatımızdaki Yeri.....	330
Özgürüm, Sorumluluklarımın Olduğu Yere Kadar	331
Test.....	333
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	335

2. ÜNİTE

KÜLTÜR VE MİRAS

Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu	336
Osmanlı Devleti'nin Fetih Siyaseti	339
Avrupa'daki Gelişmeler ve Osmanlı Devleti'ne Etkileri	344
Değişen Dünyada Değişen Osmanlı	349
Seyyahların Gözüyle Osmanlı	354
Test.....	356
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	358

3. ÜNİTE

İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER

Yeryüzünde Yaşam	359
Nüfusumuz	361
Nedenleriyle ve Sonuçlarıyla Göç	364
Yerleşme ve Seyahat Özgürlüğü.....	366
Test.....	368
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	370

4. ÜNİTE

BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM

Geçmişten Günümüze Bilginin Serüveni ...	371
Türk-İslâm Medeniyetinde Bilginler	374

Avrupa'daki Bilimsel Gelişmeler	377
Avrupa'daki Bilime Katkısı	379
Test.....	381
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	383

5. ÜNİTE

ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM

Toprak Ana	384
Geçmişten Günümüze Üretim Araçları.....	386
Sosyal Hayatta Vakıfların Yeri.....	387
Meslek Edindiren Kurumlar	389
Geleceğin Senin Ellerinde	390
Dijital Dünya	391
Test.....	393
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	395

6. ÜNİTE

ETKİN VATANDAŞLIK

Demokrasinin Serüveni	396
Atatürk ve Demokrasi	397
Anayasadan Gelen Güç	398
Daha Fazla Demokrasi	399
Test.....	401
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	403

7. ÜNİTE

KÜRESEL BAĞLANTILAR

Yurtta Barış, Dünya'da Barış	404
Biz de Varız	405
Biz Konuksever Bir Milletiz	406
Dünyayı Biz Kurtaracağız	406
Test.....	410
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	412

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

1. ÜNİTE

MELEK VE AHİRET İNANCI

Görülen ve Görülemeyen Varlıklar	414
Melekler ve Özellikleri.....	414
Dünya ve Ahiret Hayatı.....	415
Ahiret Hayatının Aşamaları.....	416
Ahiret İnancının İnsan Davranışlarına Etkisi	417
Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. İsa (a.s) ...	417
Bir Sure Tanıyorum: Nâs Suresi ve Anlamı	418
Test.....	419
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	421

2. ÜNİTE

HAC VE KURBAN

İslam'da Hac İbadeti ve Önemi.....	422
Haccın Yapılışı	422
Umre ve Önemi	423
Kurban İbadeti ve Önemi.....	423
Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. İsmail (a.s)	425
Bir Ayet Tanıyorum: En'am Suresi 162. Ayet ve Anlamı	426
Test.....	427
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	429

3. ÜNİTE

AHLAKİ DAVRANIŞLAR

Güzel Ahlaki Tutum ve Davranışlar	430
Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Salih (a.s.).....	434
Bir Sure Tanıyorum: Felak Suresi ve Anlamı	435
Test.....	436
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	438

4. ÜNİTE

ALLAH'IN KULU VE ELÇİSİ: HZ. MUHAMMED

Allah'ın (c.c) Kulu Hz. Muhammed (s.a.v.)	439
Allah'ın (c.c) Elçisi Hz. Muhammed (s.a.v.)	439
Bir Sure Tanıyorum: Kafirun Suresi ve Anlamı	442
Test.....	443
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	445

5. ÜNİTE

İSLAM DÜŞÜNCESİNDE YORUMLAR

Din anlayışındaki Yorum Farklılıklarının Sebepleri	446
İslam Düşüncesinde Yorum Biçimleri.....	447
İslam Düşüncesinde Tasavvufi Yorumlar	448
Test.....	452
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	454

İNGİLİZCE

UNIT 1

APPEARANCE AND PERSONALITY

Appearance And Personality	456
Quiz	458

UNIT 2

SPORTS

Sports	460
Quiz	462
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım (Unit 1-2).....	464

UNIT 3

BIOGRAPHIES

Biographies.....	465
Quiz	468

UNIT 4

WILD ANIMALS

Wild Animals.....	470
Quiz	472
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım (Unit 3-4).....	474

UNIT 5

TELEVISION

Television	475
Quiz	477

UNIT 6

CELEBRATIONS

Celebrations	479
Quiz	481
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım (Unit 5-6).....	483

UNIT 7

DREAMS

Dreams	484
Quiz	486

UNIT 8

PUBLIC BUILDINGS

Public Buildings	488
Quiz	490
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım (Unit 7-8).....	492

UNIT 9

ENVIRONMENT

Environment	493
Quiz	496

UNIT 10

PLANETS

Planets.....	497
Quiz	499
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım (Unit 9-10).....	501

CEVAP ANAHTARI	503
-----------------------------	------------

İlk Önce Yayınçılık

7. SINIF

TÜRKÇE

KONU ANLATIMI

1. BÖLÜM : KELİME VE KELİME GRUPLARININ ANLAMI
2. BÖLÜM : CÜMLENİN ANLAMI VE YORUMU
3. BÖLÜM : PARAGRAFIN ANLAMI VE YORUMU
4. BÖLÜM : GÖRSEL - GRAFİK OKUMA / SÖZEL MANTIK
5. BÖLÜM : FİİLLER (EYLEMLER)
6. BÖLÜM : ZARFLAR (BELİRTEÇLER)
7. BÖLÜM : ANLAMA DAYALI ANLATIM BOZUKLUKLARI
8. BÖLÜM : YAZIM KURALLARI / NOKTALAMA İŞARETLERİ



KELİME VE KELİME GRUPLARININ ANLAMI

GERÇEK, MECAZ, TERİM ANLAMLI
KELİMELER

Dildeki anlamlı en küçük ses veya ses birliğine **kelime** denir. Kelimeler varlık ya da kavramları karşılar. Örneğin kitap kelimesini duyduğumuzda zihnimizde "ciltli veya ciltsiz bir araya getirilmiş, kâğıt yapraklarının bütünü" olan nesnenin şekli canlanır.

Kitap nedir?



Aşağıdaki cümlelerde "ağız" kelimesinin sizde çağrıştırdığı varlık ve kavramları belirleyiniz.

- * Çocuğun ağızındaki şeker sanki hiç tükenmiyordu.
- * Üç beş yaşlı kadın kapının ağızında oturmuşlardı.
- * Karadeniz ağızıyla konuşan adamı tanıyorum.

Yukarıdaki örneklerde de görüldüğü gibi bazen bir kelime birden çok varlığı veya kavramı karşılayabilir.

Yani bir kelimenin birden çok anlamı olabilir. Kelimelerin ortaya ilk çıktıklarında tek anlamları vardır fakat kelimeler zaman içinde çeşitli yollarla farklı anlamlar kazanmıştır. Başlangıçta tek anlamlıyken zamanla benzetme ve mecaz yoluyla yeni anlamlar kazanmış kelimelere "çok anlamlı" kelimeler denir.

Uyarı

Kelimeler çok anlamlılık özelliğini cümle içerisinde kazanır, tek başına kullanıldıklarında temel anlamlıdır.

Gerçek Anlam

Bir kelimenin herkesçe bilinen anlamına **gerçek anlam** denir.

Gözüne merhem sürdü.

Görme organı (gerçek anlam)



Burnu yara içinde kalmıştı.

Koklama organı (gerçek anlam)



Mecaz Anlam

Kelimenin gerçek anlamından uzaklaşarak kazandığı yeni anlamdır.

- * Kelime, tek başına kullanıldığında mecaz anlam kazanmaz.

- * Mecaz anlam kimi zaman tek bir kelimedir, kimi zaman bir söz grubu, kimi zaman da cümlenin tamamına yayılmıştır.
- > Ağır sözler söyledi.
- > Yufka yürekli bir adamdı.
- > Dilimde tüy bitti.
- > Kavanozun içi boştu. (gerçek anlam)
- > Boş düşünceler üretmeyin. (mecaz anlam)
- > Keskin bir bıçak aradı. (gerçek anlam)
- > Keskin sözler söylememelisin. (mecaz anlam)



TEOG Kasım 2013

1. Bahçedeki ham elmaları koparmamalısın.
2. Rafineride ham petrol işleniyor.
3. Ham vücutla ancak bu kadar koşabilirim.
4. Ham adamlarla bu konuyu tartışmam.

Numaralandırılmış cümlelerin hangisinde altı çizili kelime, mecaz anlamıyla kullanılmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4



Çözüm

A, B ve C seçeneklerinde "ham" kelimesi gerçek anlamıyla kullanılmıştır. D seçeneğinde gerçek anlamından uzaklaşarak "üzerinde durulan konuda yetersiz" anlamıyla yani mecaz anlamda kullanılmıştır.



Terim Anlam

Sanat, spor, bilim vb. alanlarda özel kavramları karşılayan kelimelerdir.

- * Bu oyun tek **perdelik** bir komedidir.
- * Geçen ders **sıfatlar** konusunu işledik.

Perde kelimesi tiyatro, sıfat kelimesi ise dil bilgisi ile ilgili kavramları karşılayan kelimelerdir.



Uyarı

Kelimeler günlük yaşamda terim anlamlarının dışında kullanılabilir.

Güneş gökyüzünde parlıyordu.

Güneş Dünya'nın ısı ve ışık kaynağıdır.

1. BÖLÜM

KELİMELER ARASI ANLAM İLİŞKİLERİ

Eş Anlamlılık (Anlamdaşlık)

Misafirlerimizi
ağırlamak için türlü
türlü yemekler
yaptık.



Eminim, **konuk-**
larımız bu yemek-
lere bayılacak.



Bu cümlelerde renkli yazılan kelimelere dikkat ediniz. Bu kelimelerin anlamları aynıdır. Kelimelerin yerini de-
ğiştirsek de cümlelerin anlamları değişmeyecektir.

Eş anlamlılık ilişkisinde kelimelerin yazılışları farklı, ta-
şıdıkları anlam aynıdır.

Eş anlamlı kelimelerde çoğunlukla kelimelerden biri o
dile ait, diğeri ise başka bir dile aittir.

- * Yazarın son **eseri** de epeyce ilgi gördü.
- * Bu **yapıtlar** uzun zamandır ilgi çekiyor.
- * Senin **arzuların** bitmez.
- * Senin **isteklerin** bitmez.

Uyarı

- * Kelime cümle içinde mecaz anlamda kullanılmışsa eş anlamlısı da mecaz anlamına göre tespit edilir.
- * Kelime cümlede gerçek anlamıyla kullanılmışsa eş anlamlısı da gerçek anlamına göre tespit edilir.

“Beni bu kara günümde yalnız bırakmadın.” cümlesindeki “kara” kelimesi “ mecaz olarak “kötü, sıkıntılı” anlamıyla kullanılmıştır. Dolayısıyla “kara” kelimesinin bu cümleye göre eş anlamlısı “siyah” değil, “kötü, sıkıntılı”dır.

Kara kaşlarını kaldırdı.

Siyah saçları vardı.

Siyah – kara (Eş anlamlı olur.)

Kelime ve Kelime Gruplarının Anlamı



TEOG Kasım 2013

“Kök” kelimesi aşağıdaki cümlelerin hangisinde terim anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Aniden başlayan tipi ve fırtına onların sıcak evini kökünden sarsıyordu.
- B) Kökü geçmişe dayanan güzel bir dostlukları vardı.
- C) Yaşadıkları sorunu kökünden çözmek için bir araya geldiler.
- D) Yaptırmak kelimesinin kökünü bulmak için bütün eklerini çıkardı.



Çözüm

D seçeneğinde “kök” kelimesi dil bilgisi terimi olarak kullanılmıştır.

D

Yakın Anlamlı Kelimeler

İp kopunca boncuklar
etrafa **saçıldı**.

Bardak devrilince
çay **döküldü**.

Yukarıdaki cümlelerde altı çizili kelimeler anlam olarak birbiriyle tam örtüşmez ancak birbirini çağırıştırır. Bu kelimeleri birbirinin yerine kullanamayız.

Anlamları birbiriyle tam örtüşmeyen fakat birbirine yakın olan kelimeler **yakın anlamlıdır**.

Katlamak – kıvrırmak / çevirmek – döndürmek

* O resme ben de **bakayım**.

* O resmi ben de **göreyim**.

“görmek – bakmak” yakın anlamlı

* Darılmak – gücenmek / kızma – öfkelenme

* Demek – anlatmak – söylemek

İlk Önce Yayıncılık

Kelime ve Kelime Gruplarının Anlamı



Uyarı

Kelimelerin yakın anlamlılık özellikleri cümle içerisindeki kullanımlarına göre belirlenir.

Yasaları **çiğnemek**

Çiçekleri **çiğnemek**

“basamak” kelimesi yalnızca ikinci cümledeki “çiğnemek” kelimesiyle **yakın anlamlıdır**.

Sesteşlik (Eş seslilik)

Elindeki kâğıda **yüz** tane kelime **yaz**.



Yazın yüzümdeki çiller daha belirgin oluyor.



Yukarıdaki cümlelerin her ikisinde de “yaz” ve “yüz” kelimeleri geçmektedir. Ancak bu iki cümlede kelimelerin anlamları birbirinden farklıdır.

Yazılışları aynı ancak aralarında hiçbir anlam yakınlığı bulunmayan kelimeler arasındaki ilişkiye **sesteşlik** denir.

Dolu: boşun karşıtı / Kutunun içi oyuncak **dolu**.

Dolu: yağış biçimi / Bugün **dolu** yağışı bekleniyor.

“Dolu” kelimeleri yukarıdaki cümlelerde farklı anlamlıdır. İki kelime birbiriyle sesteşlik ilgisi içindedir.

İPUCU

- * Kelimeler ilk (temel) anlamlarıyla sesteşlik oluşturur. Mecaz anlamlar arasında sesteşlik yoktur.
- * Sesteş olan kelimelerin ikisi de temel anlamlı olur.
 1. Suyu daldı. (temel anlamda)
 2. Geçmişe daldı. (mecaz anlamda)
 3. Ağacın dalı kırıldı. (temel anlamda)

1. ve 3. cümlelerde “dal” kelimesi iki ayrı temel anlamda kullanılmıştır. Bu iki cümlede kelimeler birbirinin sesteşidir. Ancak 2. cümledeki “dal” kelimesi 1. cümledeki “dal” kelimesinin mecaz anlamını taşımaktadır. Bu iki cümlede dal kelimeleri sesteş değildir.

- * Bir kelimenin özel ve tür adı olarak kullanılması sesteşlik oluşturmaz.

Deniz çok dalgalıydı (tür adı).

Erkenden Deniz'i ara (özel ad).

- * İnceltme işaretiyle ayrılan kelimeler okunuşları farklı olduğu için sesteş değildir.

Kar-kâr, hala- hâlâ vb.

TEOG Nisan 2014

“Ara sıra kır kokuları getiren hafif bir rüzgâr esiyordu.” **cümlesindeki “kır” kelimesinin eş seslisi aşağıdakilerden hangisinde kullanılmıştır?**

- A) Bir kır gezisinde, tesadüfen tanıştık onunla.
- B) Kır çiçekleri topladım bu sabah senin için.
- C) Ellerini, kırları artan saçları arasında gezdirdi.
- D) Oğlum, kırlarda koşup oynamayı çok sevdi.

Çözüm

Cümlede “kır” kelimesi “gezilen, çeşitli bitkilerin yetiştiği yer” anlamında kullanılmıştır. A, B ve D seçeneklerindeki “kır” kelimesi de aynı anlamı karşılamaktadır. C seçeneğinde “kır” kelimesi “beyaz-ak” anlamında kullanılarak cümlede kullanılan kelimenin eş seslisi olmuştur.

1. BÖLÜM

Karşıt (Zıt) Anlamlılık

Elimde üç misketim **var**.



Benim elimde hiç misketim **yok**.



Yukarıdaki cümlelerde altı çizili kelimeler anlamca birbirinin karşıtıdır.

Anlam bakımından birbirine karşıt olan, aykırı düşen kelimelere **karşıt anlamlı kelimeler** denir.

Güzel – çirkin / iyi – kötü / ıslak – kuru



Örnek Soru

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili kelimenin eş anlamlısı yoktur?

- A) Sabahtan beri bahçenin çimlerini biçmek için uğraşiyor.
- B) Elinde küçük bir not kâğıdı tutuyordu.
- C) Eren, büyükannesiyile parka oynamaya gitmiş.
- D) Konukları büyükçe bir salona aldılar.



Çözüm

B seçeneğindeki küçük → ufak
C seçeneğindeki büyükanne → nine
D seçeneğindeki konuk → misafir
A seçeneğindeki "sabah" kelimesinin eş anlamlısı yoktur.

A

İlk Önce Yayıncılık

Kelime ve Kelime Gruplarının Anlamı



Örnek Soru

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde karşıt anlamlı kelimeler birlikte kullanılmıştır?

- A) Bizimle kimin gelip gelmeyeceğine ben karar vereceğim.
- B) Burnumuza gelen bu ağır koku hepimizi rahatsız etmişti.
- C) Güç işleri kolay bir şekilde halletmesini biliyordu.
- D) Akılsız başın cezasını ayaklar çeker, diye boşuna dememişler.



Çözüm

A, B ve D seçeneklerinde karşıt kelimelere yer verilmemiştir. C seçeneğindeki "güç" kelimesi "zor" anlamında kullanılmıştır. Aynı cümlede "kolay" kelimesine de yer verilmiştir. Dolayısıyla "güç" ve "kolay" kelimeleri karşıt anlamlıdır.

C



Uyarı

⇒ Kelimenin karşıt anlam oluşturması, kullanıldığı cümledeki anlama bağlıdır.

* Güneş tepelerin ardından doğdu.
(battı)

* Dedesi Bursa'da doğdu.
(öldü)

⇒ Olumsuzluk, zıt anlamlılık değildir.

Gel eyleminin karşıtı gelme değildir.

Gel eyleminin karşıtı gittir.

Islak elbiseyi giymemelisin.

Kuru elbiseyi hemen giydi.

Kuru bir anlatımı vardır.

Yukarıdaki cümlelerden ilk ikisinde ıslak ve kuru karşıt anlam oluşturur. Üçüncü cümlede "kuru" mecaz anlamdadır.

⇒ Kelime gerçek anlamlı ise karşıt anlamı da gerçek, kelime mecaz ise karşıtı da mecaz olur.

Kelime ve Kelime Gruplarının Anlamı



DEYİMLER, ATASÖZLERİ, İKİLEMELER VE SÖZ ÖBEKLERİ

Deyimler

Çoğunlukla gerçek anlamını yitirip mecaz anlam kazanarak kalıplaşan söz öbekleridir.

Özellikleri:

* Deyimlerin çok büyük bir bölümü mecaz yoluyla yeni bir anlam kazanmış söz öbeğidir.

İşte, şimdi hapı yuttuk.

Bu cümlede kullanılan “ hapı yutmak”, “kolayca yutulabilmesi için toparlak duruma getirilmiş ilacı yutmak” anlamında değildir.

“Hapı yutmak” bu cümlede “kötü bir duruma düşmek” anlamıyla kullanılarak gerçek anlamından uzaklaşmıştır.

* Kaç kelimededen oluşursa oluşsun, bir anlamı karşılar.

“Küplere binmek” deyimindeki “küp” ve “binmek” kelimelerinin ayrı ayrı anlamları vardır. İkisi bir araya gelerek “çok öfkelenmek” anlamını verir.

* Deyimler kalıplaşmış sözlerdir. Bu yüzden deyimdeki kelimelerin eş anlamlıları getirilemez, kelimelerin yerleri değiştirilemez.

“Başı darda olmak” yerine “kafası darda olmak” denebilir.

* Çoğu “-mek, -mak” ekiyle biter ama cümle biçiminde de kullanılır:

Bir taşla iki kuş vurmak

Bu işte bir taşla iki kuş vurmayı amaçlıyordu.

Şansıyla bir taşla iki kuş vurmuştu.

* Cümle biçiminde de deyimler vardır.

Dostlar alışverişte görsün. Ayıkla pirincin taşını.

Gerçek Anlamlı Deyimler

Tüm kelimelerin gerçek anlamda kullandığı deyimlerdir.

Alan razı satan razı,

İyi gün dostu, aldırış etmemek,

Allah bana, ben sana...

Mecaz Anlamlı Deyimler

Bu tür deyimlerin anlamları kelimelerin gerçek anlamıyla açıklanamaz. Kelimeler bu tür deyimlerde mecaz bir anlam kazanır.

Kafa patlatmak

Çantada keklik

Baltayı taşa vurmak

Turnayı gözünden vurmak

Boşuna uğraşma
atı alan Üsküdar'ı
geçti.



Murat

Sen öyle san
sabrın sonu
selamettir.



Berfin

Murat yine o an olan olayı en iyi özetleyen sözü buldu. Deyimleri doğru kullanıyor.

Berfin öğüt vermeye, bilgece konuşmaya bayılır. Bize yol gösterir. Sayısız atasözü biliyor.

Atasözleri

Atalarımızın uzun denemelere dayanan yargılarını genel kural, bilgece düşünce ya da öğüt olarak düsturlaştıran ve kalıplaşmış biçimleri bulunan toplumca benimsenmiş sözlerdir. Atasözlerinin özellikleri şöyle sıralanabilir:

1. Ulusaldir.

Aç kurt bile komşusuna saldırmaz.

2. Geniş halk kitlelerinin yüzyıllardan beri geçirdiği deneyimlerden oluşan düşüncelerden doğmuştur.

Akılsız başın cezasını ayaklar çeker.

3. Yalın sözlerdir, anlatımları açıktır.

Aç ayı oynamaz.

4. Bir veya iki cümleden meydana gelir.

Misafir on kismetle gelir; birini yer, dokuzunu bırakır.

1. BÖLÜM

5. Birçoğunda mecaz vardır. Bu yüzden atasözünü açıklarken atasözünün gerçek anlamını değil de mecaz anlamını düşünmemiz gerekir.

Para parayı çeker.

6. Kelimelerin yerleri değiştirilemez. Eş anlamlıları veya yakın anlamlıları getirilemez.

“Söz gümüşse sukût altındır.” yerine “Laf gümüşse sukût altındır.” denmez.

7. Denenmiş sözler olduğu için doğruluğu herkes tarafından kabul edilir.

8. Doğa olaylarının nasıl olageldiğini belirtir.

Mart kapıdan kaptırır, kazma kürek yaktırır.

9. Bazı sosyal olaylardan ders alınması gerektiğini öğütler.

Öfke ile kalkan zararlar oturur.

10. Atasözleri genel kural taşır. Deyimler ise taşımaz. Atasözlerinde herkes kendine bir ders çıkarabilir. Deyim ise kim için söyleniyorsa sadece onunla ilgili bir sonuç çıkarılır.

TEOG Kasım 2014

Bilgi ve görgüyü özümseyen, gerçekleri araştırıp kültür ve erdem sahibi olan insanlar, en güzel davranışın insanı saymak olduğunu bilirler. İnsanlara hoşgörü ve sevgiyle yaklaşmayı ilke edinirler. Bilgi, görgü ve erdemleri ne kadar yoğunsa o kadar olgunluğa ulaşırlar. Bu olgunlukla ölçülü ve alçak gönüllü davranırlar.

Bu metnin ana fikrini ifade eden atasözü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ağaç yaprağıyla gürler.
B) Yemişsiz ağaca taş atmazlar.
C) Ağaç ne kadar uzasa göğe ermez.
D) Ağacın meyvesi olunca başını aşağı salar.

Çözüm

Metinde başarılı ve bilgili insanların başarı ve bilgileri arttıkça daha alçak gönüllü ve ölçülü davrandıklarından söz edilmiştir. Buna göre bu sözleri en iyi ifade eden atasözü “Ağacın meyvesi olunca başını aşağı salar.” dir.

D

Kelime ve Kelime Gruplarının Anlamı

İkilemeler

İkilemeler, cümlenin anlamını çeşitli açılardan güçlendirir, pekiştirir. İkilemeyi oluşturan kelimeler daima ayrı yazılır aynı öge içinde yer alır, birbirinden ayıramaz.

Anlam ya da ses yönüyle ilişki içinde olan kelimelerin birlikte kullanılmasıyla oluşur.

İkilemelerin Oluşumları

- * Kelime tekrarıyla:

Akıllı akıllı oyun oynayın.

Yavaş yavaş yanıma sokuldu.

- * Eş veya yakın anlamlı kelimelerle:

Akıllı uslu duracağına söz verdi.

Nişan için eşe dosta haber verildi.

Bende akıl fikir bırakmadın ki.

Yana yakıla alacaklıyı arıyordu.

- * Karşıt kelimelerle:

Yalanları er geç ortaya çıkar.

Ne yapacağımızı az çok biliriz.

Varını yoğunu bu iş için harcadı.

- * Bir anlamlı bir anlamsız yakıştırma kelimelerle:

Eğri büğrü bir yazısı vardı.

Yırtık pırtık giysiler giyerdi.

- * Ses yönüyle birbirine yakıştırılan kelimelerle (iki anlamsız kelimeyle):

Masallardaki gibi eciş bücüş bir adamdı.

Abur cubur yemeye bayılır.

- * “m” sesinin ikinci kelimenin başına getirilmesiyle:

Bende akıl makıl kalmadı artık.

Bizde para mara ne gezer?

- * Anlamları ayrı olan kelimelerle:

Kurda kuşa yem etme bu çocuğu.

Derslerimizi güle oynaya yapardık.

Kelime ve Kelime Gruplarının Anlamı



* Yansıma kelimelerle:

Çatır çatır yanan odunlar bile evi ısıtamadı.

Zırlı zırlı ağlayan çocuk birden sustu.

OKUMA METNİ



İPE UN SERMEK

Nasrettin Hoca'nın, aldığı bir türlü geri vermeyen ya da kırık dökük, delik kopuk, sakat olarak geri getiren bir komşusu Hoca'dan bir gün ip ister. Hoca da "Bizim hanım biraz evvel ipin üzerine un serdi, veremeyiz." der. Komşusu güler: "Aman Hocam, hiç ipin üstünde un durur mu, ipe un serilir mi?" diye sorunca Hoca cevabı yapıştırır: "Neden serilmesin? Vermeye gönlüm olmayınca ipe un da serilir elbet."

Özdeyiş

Doğruyu ve güzeli anlatan, etik yanı ağır basan, kim tarafından ve ne zaman söylendiği belli olan kısa ve özlü sözlere **özdeyiş (vecize)** denir.

Not

Deyimlerle atasözlerinin birbiriyle benzer ve birbirinden ayrılan özellikleri vardır.

Benzer Özellikleri

Kalıplaşmış söz olmaları

Toplumca benimsenmiş olmaları

Değiştirilemez yapıda olmaları

Ayrılan Özellikleri

Deyimler bir olayın sonucuyla ilgili durumu belirten anlık ve etkileyici sözlerdir. Atasözleri ise uzun deneyimler sonucunda oluşan, öğüt vermek, yol göstermek amacıyla söylenen özlü sözlerdir.

Deyimlerde bilgece söz söyleme söz konusu değildir ama atasözlerinde bilgece söz söyleme amacı vardır.



TEOG Kasım 2013

Köşe yazarı, suya sabuna dokunmayan bir yazı kaleme aldı.

Altı çizili deyim cümleye kattığı anlam aşağıdaki cümlelerin hangisinde vardır?

- A) Sorularına inandırıcı olmayan cevaplar verdi.
- B) Konuşmasında kimseyi eleştirmemiş, ortaya konuşmuştu.
- C) Arkadaşları tarafından çok sevilen, sözü dinlenen biriydi.
- D) Derenin kenarında oturup elini, yüzünü yıkadı.



Çözüm

"Suya sabuna dokunmayan" deyiminin cümleye kattığı anlam B seçeneğinde verilmiştir.

• Suya sabuna dokunmayan: Kimseye karışmayan, hiçbir şeye müdahale etmeyen.

B

Somut-Soyut Anlam

Kavramların bazıları duyu organlarımızla algılanırken bazıları da zihnimizde akıl ve sezgi yoluyla kavranır. Varlığını duyu organlarımızla algılayıp anlamlandırdığımız kelimelere **somut**, anlamını akıl yoluyla belirlediğimiz kelimelere ise **soyut anlamlı kelime** denir.



Uyarı

Kelimenin soyut veya somut oluşu da o kelimenin kullanıldığı cümledeki anlamıyla belirlenir.

➤ Kara bulutlar yağmurun habercisiydi. (**Kara**, somut anlamda.)

➤ Kara haber tez yayılır. (**Kara**, soyut anlamda.)

➤ renkli kişilik – renkli kâğıtlar

soyut somut

boş işler – boş kova

soyut somut

Genel - Özel Anlam

Bir kelimenin en geniş kapsamlı anlamına "genel anlam" denir. "Sebze" kelimesi aynı türden değişik sebzeleri akla getirir. Lahana, pırasa... gibi yiyeceklerin ortak adıdır. **Kelimenin özel anlamı** ise kelimenin sınırlandırılmış olan anlamıdır.

"Sebze" genel anlamlı, "pırasa" ise sınırlandırılmış olan özel anlamlıdır.